

Бірюк В. В.

викладач кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту,
Гуманітарний факультет Національного університету кораблебудування імені
адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), kostyantyn.bogatyrov@nuos.edu.ua

ІНТЕГРАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Проблеми інтеграції національної фізкультурної освіти в європейський простір. Якість фізкультурної освіти та організація процесу в умовах кредитно-трансферної системи.

Ключові слова: *якість освіти, стандарти освіти, кредитно-трансферна система.*

Метою розвитку педагогічної освіти (у тому числі і фізкультурної) є створення такої системи педагогічної освіти, яка, на основі національних надбань світового значення та усталених європейських традицій, забезпечує формування педагогічних працівників, здатних здійснювати професійну діяльність на демократичних та гуманістичних засадах, реалізовувати освітню політику, як пріоритетну функцію держави, що спрямовується на розвиток та самореалізацію особистості, задоволення її освітніх і духовно-культурних потреб, а також потребу бути конкурентоспроможними на ринку праці.

З одного боку національна система освіти трансформується з урахуванням європейських стандартів Болонського процесу, з метою надання якісних освітніх послуг, що котируються на ринках Європи і світу. Однак, з іншого боку, даний напрямок не має можливостей розвиватися і трансформуватися з причини відсутності адекватної системи національних стандартів якості освіти, і механізмів, здатних їх оцінювати [4].

У даному контексті особливо актуальною для європейської системи освіти є оцінка якості освіти, яка служить можливістю спільної перевірки відповідності наданих освітніх послуг запитам сучасного споживача. На сьогоднішній день

практично всі європейські країни мають офіційно затвердженні структури (агенції) з контролю якості вищої освіти або схеми (системи) забезпечення якості. Ті країни, в яких таких структур поки немає, знаходяться в процесі їх створення [1].

Проблема забезпечення якості загальної та вищої освіти займає одне з центральних місць в освітніх реформах Євросоюзу, виступаючи одночасно метою їх проведення і найважливішим критерієм успіху прийнятих заходів. Дія ринкових механізмів, зростання конкуренції на ринку освітніх та науково-дослідних послуг, на даний момент, вимагає від вузів поліпшення якості роботи та посилення відповідальності за свою діяльність. Саме якість освіти в сучасних умовах визначає конкурентоспроможність як окремо взятого університету, так і європейської системи освіти в цілому.

Якість вищої освіти, характеризується як інтегральна характеристика системи освіти, яку можна розглядати як комплексний показник, що синтезує всі етапи становлення особистості, умови і результати навчально - виховного процесу, а також як критерій ефективності діяльності освітньої установи. Проблема забезпечення якості освіти також досить актуальна і гостро стоїть в умовах сучасної України, яка взяла шлях на інтеграцію в європейський простір, приєднавшись до Болонського процесу. Запровадження Болонських принципів, що є і чинником євроінтеграції України і засобом підвищення доступу громадян до якісної освіти, потребує глибокого реформування структури та змісту освіти, технологій навчання, їх матеріального і методичного забезпечення.

Ключовим завданням освіти є орієнтація вищих навчальних закладів на кінцевий результат: формування компетенцій, що повинні бути застосовані та використані на користь держави.

Тому актуальними, на наш погляд, є питання, пов'язані з визначенням системи стандартів для вищої фізкультурної освіти та її важливого складника - системи рівнів сформованості умінь в Україні, що є недостатньо відпрацьованими. До того ж сьогодні в нашій країні немає чітко визначених технологій оцінювання якості вищої фізкультурної освіти.

Аналіз наукових джерел виявив широкий інтерес зарубіжних та вітчизняних фахівців (А. Barblan, 1999; Haug Guy, 2000; Ван дер Венде М. К., 2000; О. В. Долженко, 2000; В. С. Журавський, М. З. Згуровський, 2003; В. Г. Кремень, 2003; М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин, 2003; Л. Харченко, Л. Денисова, 2012 і ін.) до проблеми входження української освіти і європейський освітній простір, формування організаційних засад Болонської декларації [2,4,].

Мета дослідження: розкрити проблеми інтеграції національної фізкультурної освіти в європейський простір.

Основними методами дослідження виступали методи вивчення літературних джерел і документальних матеріалів та теоретичний аналіз і синтез, аналіз даних Інтернету.

Особлива увага приділялася вивченню таких матеріалів: а) постанов, інструкцій і нормативних документів, що стосуються проблеми інтеграції у єдиний європейський освітній простір; б) публікацій авторів, що стосуються проблеми вдосконалення якості фізкультурної освіти студентів.

З переходом на нову систему підготовки фахівців, перед вузами галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» постає нове завдання з модифікації навчальних програм до вимог, що висуваються Болонською конвенцією про загальний європейський освітній простір. Основним завданням на цей період є впровадження передбаченої Болонською декларацією системи академічних кредитів, аналогічних ECTS (Європейській кредитно-трансферній системі). Саме її розглядають як засіб підвищення мобільності студентів щодо переходу з однієї навчальної програми на іншу.

Освітньо-професійні програми (ОПП) підготовки бакалаврів із фізичного виховання, спорту й здоров'я людини – це нормативні документи, у яких визначається термін та зміст навчання, форми державної атестації, установлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та професійної підготовки бакалавра [2].

ОПП передбачає такі цикли підготовки:

– цикл гуманітарної й соціально-економічної підготовки;

- цикл математичної природничо-наукової підготовки;
- цикл професійної й практичної підготовки, що разом із попередніми забезпечує певний освітньо-кваліфікаційний рівень.

Нажаль, в деяких вузах (усний обмін думками) намітилася тенденція збільшення обсягу годин (кредитів) циклу гуманітарної й соціально-економічної підготовки, за рахунок годин циклу професійної й практичної підготовки. Дисципліна «Підвищення спортивної майстерності» викладається за рахунок годин варіативної частини ОПП. Все це, в певній мірі, знижує якість підготовки фахівця з фізичного виховання і спорту.

Орієнтація на професіоналізм діяльності вимагає нових підходів до визначення змісту навчання студентів. Він полягає у зміцненні акцентів з предметного навчання на інтегрований зміст навчання, на прагнення до системного підходу. Модельні характеристики майбутніх фахівців з фізичної культури передбачають використання нової технології навчання, заснованої на системному об'єднанні профільних дисциплін: теорії і методики фізичного виховання, практичних спортивних дисциплін (рухливі ігри, туризм, плавання, легка атлетика, спортивні ігри, гімнастика, силові види, аеробіка), спортивно-педагогічного удосконалення та медико-біологічних дисциплін із виділенням різних видів практик як інтегруючих компонентів.

Визначення змістових модулів навчання з кожної дисципліни, узгодження кредитних систем оцінювання досягнень повинно стати основою для вирішення ще однієї задекларованої в Болоньї мети – створення умов для вільного пересування студентів, викладачів, менеджерів освіти та дослідників на теренах Європи.

Висновки. 1. Проблема забезпечення якості вищої освіти займає одне з центральних місць в освітніх реформах Євросоюзу, виступаючи одночасно метою їх проведення і найважливішим критерієм успіху прийнятих заходів. Дія ринкових механізмів, зростання конкуренції на ринку освітніх та науково – дослідних послуг, на даний момент, вимагає від ВНЗ поліпшення якості роботи та посилення відповідальності за свою діяльність. Саме якість освіти в сучасних умовах визначає конкурентоспроможність як окремо взятого університету, так і

європейської системи освіти в цілому. Нажаль в Україні намітилася стагнація або навіть скорочення державних витрат на вищу освіту, і водночас зросли вимоги до ефективності суспільних витрат на ці цілі.

2. В основу підготовки фахівців галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» мають бути покладені відповідні освітні галузеві стандарти. Нові стандарти освіти мають відповідати вимогам національної економіки та задовольняти її потреби, узгоджуватися з європейськими стандартами й готувати фахівців, котрі будуть затребувані і на внутрішньому, і на світовому ринках праці.

3. На основі аналізу результатів підсумкової успішності студентів, які навчаються в умовах кредитно-трансферної системи, визначено основні проблеми модернізації освітньої діяльності за принципами Болонської декларації:

- недостатнє науково-педагогічне (методичне) обґрунтування деяких положень кредитно – трансферної системи організації процесу підготовки фахівців галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»;
- недостатнє організаційно-методичне та змістове забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Література:

1. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства : Тези доповідей. – Донецьк : ДонДУУ, 2012. – С. 32 .
2. Лариса, Х. Про стан розробки та впровадження стандартів вищої освіти в галузі знань «Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини» / Х. Лариса, Д. Лоліта // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. – 2012. – № 4 (20). – С. 109.
3. Міжнародна стандартна галузева класифікація видів економічної діяльності Організації Об'єднаних Націй (ISIC).
4. Присенко, М. О. Проблеми становлення та розвитку стандартизації вищої освіти в Україні / М. О. Присенко // Проблеми освіти: наук.-метод. зб. НМЦ ВО МОН України. – К. : [б. в.], 2008. – Вип. 54.

References

1. Yevropeys'ka sotsial'na polityka i modeli sotsial'noho partnerstva [European social politics and models of social partnership]. Tezy dopovidey [Thesis of lectures]. Donetsk, DonDUU Publ., 2012. pp. 32.

2. Larysa Kh., Lolita D. Pro stan rozrobky ta vprovadzhennya standartiv vyshchoyi osvity v haluzi znan' «Fizychne vykhovannya, sport ta zdorov'ya lyudyny» [About the state of development and introduction of standards of higher education in area of knowledge «Physical education, sport and health of man»]. Fizychne vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi [Physical education, sport and culture of health in modern society]. 2012. No. 4 (20), p. 109.

3. Mizhnarodna standartna haluzeva klasyfikatsiya vydiv ekonomichnoyi diyal'nosti Orhanizatsiyi Ob'yednanykh Natsiy (ISIC) [International standard branch classification of types of economic activity of United Nations (ISIC)].

4. Prysenko M.O. Problemy stanovlennya ta rozvytku standartyzatsiyi vyshchoyi osvity v Ukrayini [Problems of becoming and development of standardization of higher education in Ukraine]. Problemy osvity [Problems of education]. Kyiv, [N. p.], 2008. Issue 54.

Biryuk V. V., Instructor of the Department of Theoretical Basics of Olympic and Professional Sports, Humanitarian Faculty of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), kostyantyn.bogatyrov@nuos.edu.ua

Integration of athletic formation of Ukraine is in European educational space.

Problems of national physical activity education integration into the European space. Quality of physical education and organization of credit-transfer system based process.

Key words: *quality of education, standards of education, credit-transfer system.*

Бирюк В. В., преподаватель кафедры теоретических основ олимпийского и профессионального спорта, Гуманитарный факультет Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), mib-1958@yandex.ua

Интеграция физкультурного образования Украины в европейское образовательное пространство

Проблемы интеграции национального физкультурного образования в европейское пространство. Качество физкультурного образования и организация процесса в условиях кредитно-трансферной системы.

Ключевые слова: *качество образования, стандарты образования, кредитно-трансферная система.*